

ការលើកកម្ពស់វិបល្លាសការហិរញ្ញវត្ថុឱ្យរយៈពេលវែង

មួយកម្រិតខ្ពស់

អនុសាសន៍បឋមសម្រាប់កម្ពុជា

Werner Gatzert

4th June 2026

ទស្សនវិស័យបឋមសម្រាប់ការពិចារណា

- មិនមានគោលបំណងក្នុងការផ្ទេរបទពិសោធន៍របស់ប្រទេសអាណ្លឺម៉ង់មកអនុវត្តនៅកម្ពុជាឡើយ ហើយក៏វាមិនអាចអនុវត្តបានដែរ។ ផ្អែកតាមបរិបទ ច្បាប់ និងដំណើរវិវត្តន៍នៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ ប្រទេសទាំងពីរមានភាពខុសគ្នា ដូច្នោះអនុសាសន៍នានាត្រូវតែមានភាពសមស្របទៅនឹងស្ថាន ភាពជាក់ស្តែងរបស់កម្ពុជា
- ប្រទេសទាំងពីរមានភាពស្រដៀងគ្នាដោយមានមហិច្ឆតា និងគោលដៅលើការកែទម្រង់។ ភាព ខុសគ្នាគឺ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅប្រទេសអាណ្លឺម៉ង់មានស្វ័យភាពខ្ពស់ជាង រដ្ឋបាលថ្នាក់ ក្រោមជាតិនៅកម្ពុជា ដែលជាកត្តាជះឥទ្ធិពលដល់អភិបាលកិច្ច ការបែងចែកមុខងារ និងការផ្ទេរ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ព្រមទាំងយន្តការនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយ។
- ចំណុចស្នូលនៃការធ្វើវិមជ្ឈការ គឺការផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវ និងគណនេយ្យភាពពិតប្រាកដ ហើយដែលចាំបាច់ត្រូវធ្វើការតម្រឹមឱ្យស្របគ្នារវាងមុខងារ សមត្ថភាព និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ដែលត្រូវផ្ទេរទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងគោលបំណងឱ្យដំណើរការវិមជ្ឈការទទួលបាន នូវភាពជឿជាក់ មានប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ដូច្នោះវាមិនមែនជាការផ្ទេរតែភារកិច្ចទៅឱ្យរដ្ឋបាល ថ្នាក់ក្រោមជាតិតែប៉ុណ្ណោះទេ។

ការប្រគល់មុខងារ និងការត្រួតពិនិត្យគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស

ប្រគល់ការទទួលខុសត្រូវទៅឱ្យថ្នាក់រដ្ឋបាលដែលអាចអនុវត្តមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត

- ប្រគល់មុខងារ និងការទទួលខុសត្រូវទៅឱ្យថ្នាក់រដ្ឋបាលដែលមានសមត្ថភាព និងលក្ខណៈសមស្របបំផុតក្នុងការអនុវត្ត និងផ្តល់សេវា ដែលរដ្ឋបាលថ្នាក់នោះមានរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលដំណើរការល្អ មានស្តង់ដារសមត្ថភាពអប្បបរមា និងមានចំនួនមន្ត្រីគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បំពេញភារកិច្ចដែលបានប្រគល់ឱ្យ
- កំណត់តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវឱ្យបានច្បាស់លាស់សម្រាប់រដ្ឋបាលក្រោមជាតិគ្រប់ថ្នាក់ ព្រមទាំងកំណត់យន្តការសម្រាប់ធ្វើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងរដ្ឋបាលគ្រប់ថ្នាក់ និងជាមួយវិស័យពាក់ព័ន្ធនានា ជាពិសេសសម្រាប់ការអនុវត្តកិច្ចការរួមដែលទាមទារឱ្យមានកិច្ចសហការល្អ និងការសម្របសម្រួលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

ការប្រគល់មុខងារ និងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស (ត)

ពិចារណាបន្ថែមលើបែបផែននៃការផ្តល់សេវា និងភាពជាដៃគូ

- សិក្សាស្វែងយល់បន្ថែមដើម្បីកំណត់នូវបែបផែននៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈដោយវិស័យឯកជន និងរក្សាបាននូវភាពជាម្ចាស់របស់រដ្ឋ (ឧទាហរណ៍ តាមរយៈសហគ្រាសសាធារណៈនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងករណីសមស្រប)
- ពិចារណាលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន (Public-Private Partnership/Cooperation) ដោយត្រូវមានកិច្ចសន្យាបំពេញការងារ បទប្បញ្ញត្តិ និងគណនេយ្យភាពច្បាស់លាស់។

វិបស្សនាការហិរញ្ញវត្ថុ

ធ្វើពិពិធកម្ម និងពង្រឹងចំណូលផ្ទាល់

- បង្កើតប្រភពចំណូលថ្មីៗ ដូចជា ការកំណត់កម្រៃ ឬអាករបរិស្ថានដែលមានគោលដៅលើ ការប្រើប្រាស់ប្លាស្ទិកក្នុងវិស័យសេវាកម្មម្ហូបអាហារ
- ពិចារណាបង្កើតយន្តការលើកទឹកចិត្តដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិអាចរក្សាទុក និងប្រើប្រាស់ចំណូលដែលខ្លួនប្រមូលបាន ដើម្បី លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលចំណូលឱ្យបានពេញលេញតាមសក្តានុពលរបស់ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនីមួយៗ។
- ទោះបីជាការចែករំលែកចំណូលមានគោលបំណងលើកកម្ពស់សមធម៌រវាងរដ្ឋបាលថ្នាក់ ក្រោមជាតិក៏ដោយ ក៏គួរគិតពិចារណាឱ្យមានការចែករំលែកចំណូលពន្ធមួយចំនួន (ឧទាហរណ៍៖ ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ) ទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដែលចំណូលពន្ធទាំង នោះត្រូវបានប្រមូលក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

វិបល្លាសការហិរញ្ញវត្ថុ (ត)

ធានានូវការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដែលអាចព្យាករណ៍បាន និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃចំណាយ

- ផ្ទេរឥណទានថវិកាពេញមួយឆ្នាំតែម្តងដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅដើមឆ្នាំថវិកា ការធ្វើបែបនេះនឹងជួយកាត់បន្ថយបន្ទុករដ្ឋបាលដែលកើតចេញពីការស្នើសុំឥណទានថវិកាប្រចាំត្រីមាស(ត្រីមាសទី២ ទី៣ និងទី៤) ព្រមទាំងកាត់បន្ថយការពន្យារពេលការអនុវត្តកម្មវិធី និងគម្រោងនានា។ ទន្ទឹមនេះ គួរផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗពីប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យមុនចំណាយ (Ex-Ante Control) ទៅប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យក្រោយចំណាយ (Ex-Post Control)
- ផ្តល់សិទ្ធិឱ្យកាន់តែច្រើនដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងការនិយ័តឥណទានថវិកាពីជំពូកមួយទៅជំពូកមួយទៀត ដោយរៀបចំឱ្យមានបទប្បញ្ញត្តិដែលមានភាពបើកទូលាយជាងមុន និងអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមានសិទ្ធិអនុម័តការកែសម្រួល ឬបែងចែកថវិកាឡើងវិញតាមតម្រូវការជាក់ស្តែង។

វិបដ្ឋការហិរញ្ញវត្ថុ (ត)

ធានានូវការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដែលអាចព្យាករណ៍បាន និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃចំណាយ

- កំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវការបែងចែកចំណូលពីប្រភេទពន្ធសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនីមួយៗ ដោយមិនគិតដល់ទឹកនៃដៃដែលពន្ធនោះត្រូវបានប្រមូលឡើយ។
- កំណត់រូបមន្ត និងអត្រាចែករំលែកចំណូលពន្ធឱ្យបានច្បាស់លាស់រវាងរដ្ឋបាលគ្រប់ថ្នាក់ (រដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងរដ្ឋបាលឃុំសង្កាត់) និងធានាឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិទទួលបានការបែងចែកថវិកាស្របតាមតម្រូវការដែលអាចព្យាករណ៍បាន ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តមុខងារដែលបានប្រគល់ឱ្យ និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

ការខ្ចីប្រាក់ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ

- ក្នុងរយៈពេលខ្លី និងមធ្យម ការអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិខ្ចីប្រាក់មិនទាន់ជាជម្រើសសមស្របសម្រាប់កម្ពុជាទេ។ ជាអាទិភាព គួរផ្តោតលើការពង្រឹងវិន័យ និងតម្លាភាពហិរញ្ញវត្ថុ ព្រមទាំងការរៀបចំក្របខណ្ឌចំណាយរយៈពេលមធ្យម (Medium-Term Expenditure Framework – MTEF) ជាមុនសិន។

សំណើសម្រាប់ការអនុវត្តសាកល្បងគំនិត និងគោលនយោបាយថ្មីៗ

១. ឯកភាពលើគោលនយោបាយដែលត្រូវសាកល្បង
២. អនុវត្តគម្រោងសាកល្បងនៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តគោលដៅចំនួន២ ឬ៣
៣. តាមដាន និងវាយតម្លៃលទ្ធផល
៤. កែសម្រួលដោយផ្អែកលើមេរៀនដែលទទួលបាន
៥. ពង្រីកការអនុវត្តនៅទូទាំងប្រទេស

ସୂତ୍ରମାନଙ୍କୁ